

MODUŁ 10

PRĄD STAŁY

→ FIZYKA – ZAKRES ROZSZERZONY

OPRACOWANE W RAMACH PROJEKTU:
WIRTUALNE LABORATORIA FIZYCZNE NOWOCZESNĄ METODĄ NAUCZANIA.
PROGRAM NAUCZANIA FIZYKI
Z ELEMENTAMI TECHNOLOGII INFORMATYCZNYCH

Doświadczenie 1

Badanie charakterystyki prądowo-napięciowej opornika

Doświadczenie ilościowe pozwalające wyznaczyć opór elektryczny opornika.

Problem badawczy

Jak zależy natężenie prądu płynącego przez opornik od napięcia na oporniku?

Materiały niezbędne do przeprowadzenia doświadczenia

- Opornik, woltomierz, amperomierz, przewody łączące, zasilacz (wersja 1) lub bateryjka i opornik suwakowy (wersja 2 doświadczenia).
- Arkusz kalkulacyjny, zestaw multimedialny.
- Film z przebiegiem doświadczenia.
- Opcjonalnie: interfejs pomiarowy z czujnikiem napięcia i natężenia prądu, oprogramowanie do naboru i analizy danych (np. zestaw Coach)

Przebieg doświadczenia

Obejrzyj film ilustrujący przebieg doświadczenia.

Jeśli masz do dyspozycji potrzebne przyrządy wykonaj doświadczenie samodzielnie. Przygotuj arkusz kalkulacyjny, wpisz wyniki pomiarów. Zaznacz niepewności pomiarowe. Znajdź prostą najlepszego dopasowania i wyznacz opór elektryczny opornika.

Opis doświadczenia

Aby zbadać zależność natężenia prądu płynącego przez opornik od napięcia na jego końcach, czyli wyznaczyć charakterystykę prądowo-napięciową opornika, musimy zmieniać napięcie. Możemy zastosować zasilacz prądu stałego (wersja 1) lub baterijkę i opornik suwakowy (wersja 2 doświadczenia). Jeśli mamy w pracowni interfejs pomiarowy z czujnikiem napięcia i natężenia, to możemy przeprowadzić nabór danych w postaci cyfrowej [1].

Wersja 1

Łączymy szeregowo opornik, zasilacz oraz amperomierz. Do końców opornika podłączamy woltomierz. Włączamy zasilacz. Zapisujemy wskazania amperomierza i woltomierza w tabeli (arkuszu kalkulacyjnym). Zmieniamy napięcie wyjściowe zasilacza powtarzając czynności.

Wersja 2

Budujemy obwód elektryczny według schematu na rysunku obok (rys. 2.1). Układ potencjometryczny (opornik suwakowy dołączony do bateryjki) pozwala na zmiany napięcia na badanym oporniku. Wskazania amperomierza i woltomierza przy różnym położeniu suwaka zapisujemy w tabeli (arkuszu kalkulacyjnym).

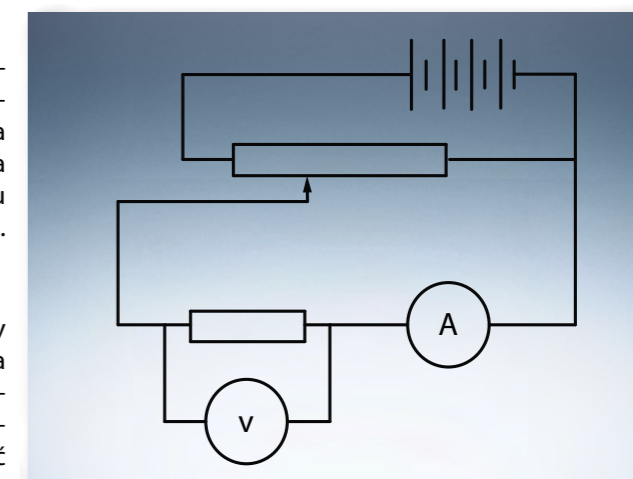
Analiza wyników

Na podstawie danych pomiarowych sporządzamy wykres zależności natężenia prądu od napięcia na końcach opornika. Zaznaczamy niepewności pomiarowe. Wyznaczamy prostą najlepszego dopasowania - w arkuszu kalkulacyjnym możemy wykorzystać linię trendu.

Wyznaczamy opór elektryczny przewodnika na podstawie współczynnika kierunkowego prostej. Z prawa Ohma $I = U/R$, czyli współczynnik kierunkowy prostej jest równy odwrotności oporu elektrycznego badanego opornika.

Literatura

- [1] Moduł „Elektryczność - pojęcia i obwody” (projekt ICT for Innovative Science Teachers), http://ictforist.oeiizk.waw.pl/upload/Electricity%20Module_PL.pdf

Rys. 2.1. Schemat obwodu do badania charakterystyki prądowo-napięciowej opornika.